

කෙසෙල් ගසේ කථාන්දරය

කෙසෙල් 'මුසා' 'පිත්' 'බනානා' සහ 'ප්ලාන්ටන්' යන යුරෝපීය නාම වලින් ලොව පුරා හඳුන්වනු ලැබේ. මුසා ලතින් හැඳින්වීමකි. එය මොන්ස් යන අරුති වචනයට කිට්ටුකමක් පෙන්වයි. මෙම අරුති නම මොක යන සංස්කෘත නමින් බිඳුණකි. යුරෝපයට පළමුවෙන් ම කෙසෙල් හඳුන්වා දෙනු ලැබුවේ දහ වන ශත වර්ෂයේ පමණ ය. එහි දී එය 'පිත්' යන නාමයෙන් හැඳින් වීණි. කෙසේ වුව ද, කල් යාමේ දී මෙම නාමය භාවිතයෙන් ඉවත් වූ නමුත් බටහිර ඉන්දීය දූපත් වල අද ද එම නාමය භාවිතා කෙරෙන බව දක්නට ලැබේ.

බනානා යන නම බටහිර අප්‍රිකාවේ සියරාලියෝන් රටේ ශාබ්‍රෝ හා ටෙම්නේ භාෂා වලින් කෙසෙල් වලට භාවිතා කරන නාමය ය. එය 16 වන සියවසේ යුරෝ පින් ගේ වෘණිජමය කටයුතු පුළුල් වීමත් සමඟ ප්‍රචලිතව භාවිතා වන්නට වූයේ ය.

ප්ලාන්ටන් යන නම මුලින් ම ස්පාඤ්ඤ භාෂාවෙන් කෙසෙල් වලට භාවිතා වූ අතර, පසුව යුරෝපීය භාෂාවට එක් වී තිබේ. කෙසෙල්වල පුරාතනය ගැන සැලකීමේ දී ශත වර්ෂ බොහෝ ගණනකට පෙර මිනිසා විසින් වගා කරන්නට යෙදීම නිසා කෙසෙල් වල ආරම්භය කෙසේ සිදු වූණි දැයි සෙවීම අපහසු ය. කෙසේ වුව ද, මිනිසා කෙසෙල් වගා කරන්නට වී අවුරුදු 5,000 ක් පමණ වන්නට ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කර තිබේ.

මෙම පළතුරු පුරාතන ඊජිප්තු හා ඇසිරියන් කැටයම් වල දක්නට ලැබේ. මහා

ඇලෙක්සැන්ඩර් රජ ක්‍රි. පූ. 327 දී ඉන්දියාව ආක්‍රමණය කල වෙලේ ඉන්දු නිම්නයේ විශාල කෙසෙල් වතු දක්නට තිබූ බව වාර්තා කර ඇත. ක්‍රි. ව. 341 දී ශ්‍රී ලංකාවේ රජ කළ බුද්ධදාය රජතුමා වචනා කළ සාරට සංග්‍රහයේ කෙසෙල් ගසේ අඩංගු විවිධ කොටස් වල ඇති ඖෂධය වටිනාකම සඳහන් කර තිබේ.

කලකට පෙර කල සමීක්ෂණයක දී කෘෂි කර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මෙරට වැවෙන කෙසෙල් වර්ග 27 ක් හඳුනා ගෙන තිබේ. ඒවා නම්, සුදු මුව ඇති කෙසෙල්, අළු කෙසෙල්, ඇට මුරු, සම්බෙල්, හම්බන් පුළුඵ, මෝදන්, වදන කෙසෙල්, වල් සුවදුල්, වතු පාළු, පුවාළු, බිං කෙසෙල්, රට කෙසෙල්, රත් කෙසෙල්, සුවදැල්, හොඬර වාළු, රනිල්, කිනල, කෝලිකුට්ටු, සිනි කෙසෙල්, රතඹල, මර්තමාන, ගල් ආනමාළු නවාරි, මිගම් ආනමාළු පිසාන් ඇම්බුන්, (ඇම්බුන්), සපුමල් ආනමාළු, ආනමාළු, කොවිටි කෙසෙල්, රත්දෙබේ.

මෙම කෙසෙල් වර්ග අතර වැඩි වශයෙන් මෙරටට දේශීය වූ වර්ග තිබේ. දකුණු ඉන්දියාව, මලයාව, දකුණු චීනය, මුරිස් දූපත්, ආදී රටවලින් මෙරටට පැමිණි කෙසෙල් වර්ග ගණනා-ක් ම වේ. ඉදුනු කෙසෙල් ගෙඩියේ ප්‍රධාන වශයෙන් දක්නට ඇත්තේ පිෂ්ඨය. මේදය හා ප්‍රෝටීන් ප්‍රමාණය ඉතාම අඩු ය. මෙහි ඇතුළත් වන විටමින් වර්ග 11 ක් දාර්තා කර තිබේ. විටමින් ඒ, බී 1, බී 2, සහ සී යහමින් තිබේ.